

Interessen har spredt sig til mange faggrupper

Mange mennesker med vidt forskellige uddannelser og arbejdsområder har lyttet og ladet sig inspirere, når vi har holdt oplæg om vores udvikling af spædbarnsterapiens metode. De har lyttet til, hvordan vi lod os inspirere af F. Doltos arbejde med børn.

Hvad er det, som taler til så mange af os?

Spørger man tilhørerne til et oplæg, siger flere, at det føles så rigtigt. Det er både stort og samtidig almindeligt sundt fornuft? Der er en oplevelse af at være sammen med det, der er, i det nuværende øjeblik.

Vi indgår alle i hinandens nervesystem, og i det dybe møde føles det som en dans med hinandens nervesystem. Det giver en fysisk oplevelse af at være på rette spor. Måske nærmer vi os essensen af hvad det er der sker i det terapeutiske nuværende øjeblik. Når terapeutens nervesystem synkroniserer sig med barnets nervesystem, bliver barnet i stand til at give slip.

Mange komplekse problemstillinger opløser sig, når man går tilbage til kernen og lytter sig ind til, hvad det er, barnet fortæller.

Husk på, der skal to til at kommunikere. Vi voksne glemmer ofte at lytte os ind til barnets budskab. Det kan synes så enkelt. Måske er det noget, vi voksne inderst inde godt ved, men har glemt, måske er det derfor, det føles så rigtigt og som almindelig sund fornuft.

Hvad er det så, vi kan gøre for at lytte os ind til dét, barnet fortæller os?

Vi må for en stund sætte os selv og alt andet til side, være nærværende og prøve at opleve barnet ud fra barnets perspektiv.

Som udgangspunkt går vi ud fra, at barnet gør alt, hvad det kan, for at samarbejde. Hvad er det, der bliver svært for barnet? Hvad er det, barnet med sin adfærd viser os? Er der energi bundet i noget usagt, som forhindrer barnet i naturlig udvikling.

Hvad er barnets virkelighed?

Barnet vil ofte være hjulpet af, at den voksne ser det i dets bestræbelser på at klare verden og af, at den voksne konkret sætter ord på det, den voksne ser, barnet gør, på en måde, så barnet føler sig set, hørt og mødt.

Det er styrkende for barnet, at den voksne neutralt sætter ord på barnets virkelighed.

Denne måde at se barnet på inspirerer mange, og det inspirerer dem til at bruge det, der giver mening for dem i forhold til de børn, de er sammen med i hverdagen.

Vi vil nu beskrive nogle enkelte eksempler:

Ord som forløser den fastlåste krop

En socialrådgiverpraktikant havde en formiddag været til introduktion af det børneterapeutiske behandlingsarbejde, der praktiseres i Familiehuset i Horsens - et behandlingsarbejde, der er inspireret af F. Dolto.

Om eftermiddagen blev socialrådgiveren, som praktikanten var tilknyttet, ringet op af en mor, der gennem længere tid fra børnenes far havde været udsat for vold og trusler i hjemmet. Nu følte moderen sig så truet, at hun ikke længere turde blive i hjemmet. Sammen med datteren Ida på ti år var hun flygtet fra hjemmet og stod nu på et gadehjørne og ønskede akut hjælp. De øvrige 4 søskende var i deres respektive daginstitutioner og i skolen.

På vejen hen til stedet, hvorfra der var blevet ringet, fortalte Socialrådgiveren, der kendte familien, at hun, inden de kørte fra forvaltningen, havde ringet til faderens søster, som hun bad om at tage hjem til sin broder, da hun frygtede for hans liv.

Da socialrådgiveren og praktikanten ankom, fandt de en bænk i parken bag dem, hvor de kunne tale roligt og uforstyrret sammen. Socialrådgiveren kontaktede moderen, som kort fortalte, hvad der var sket, om hendes forsøg på at blive i hjemmet på trods af volden, bl.a. fordi børnene også var stærk knyttet til deres far. Nu var truslerne på livet så voldsomme, at moderen frygtede for sit liv.

Medens Socialrådgiveren fortalte moderen om krisecentret og hendes mulighed for at få hjælp, blev praktikanten mere og mere opmærksom på Ida. Med baggrund i det, hun om formiddagen havde hørt om betydningen af at inddrage børnene, sætte ord på følelser og fortælle dem, hvad der skal ske, blev hun optaget af Ida, der stod lidt for sig selv bag moderen. Ida stod som forstenet med skuldrene trukket op og blikket slået ned, anspændt i hele kroppen, medens moderen grædende fortalte, hvad der var sket.

Praktikanten registrerede Pias kropssprog, der fortalte hende, at Ida var fastfrosset i et forsvar, og at situationen var yderst belastende for hende. Praktikanten havde hørt moderens forklaring om den tilspidsede situation derhjemme, og nu levede hun sig ind i, hvordan Ida havde oplevet det med vold og trusler mellem forældrene, som Ida begge holdt meget af.

Praktikanten satte sig på hug og tog direkte kontakt til Pia. "Pia, jeg tror, det er rigtig svært for dig, når din far og mor er uvenner. Nu følger vi jer hen på krisecentret, hvor I kan bo, indtil din mor finder ud af, hvad der skal ske fremover. Måske tænker du også på din far".

Ida løfter blikket og ser nu direkte på praktikanten. "Vi har talt med din faster Karen. Hun tager hen og taler med din far. Vi vil tale med dine forældre om, hvor dine søskende skal bo, indtil dine forældre finder ud af, hvad der skal ske fremover".

Idas skuldre sænkede sig. Hun så nu direkte på praktikanten og sukede dybt, samtidig med at hun lod sig fange ind i moderens favn, og tårerne fik frit løb.

Her hjalp praktikantens opmærksomhed på Ida. Hun tog lederskab og tog direkte kontakt til Ida. Hun satte ord på det, hun så. Derudover fortalte hun, hvad der skulle ske. Hun inddrog Ida og behandlede hende med respekt.

Det gav praktikanten en oplevelse af, at hun med denne bevidsthed havde fundet en måde at være sammen med børn, der er i en svær situation. Hendes opmærksomhed var blevet skærpet, og hun vidste, hvad hun skulle gøre for at tage lederskab i forhold til den svære situation, Ida var i.

Dagplejelederens syn på og tilgang til børn ændrede sig.

Denne nye viden og tilgang til børn gjorde indtryk på en områdeleder inden for dagplejen, der spontant sagde, at siden hun havde hørt om spædbarnsterapien og ideologien bag, var hendes syn og hendes tilgang til børn ændret. En ændring, der passede rigtig godt ind i den hverdag, hun havde sammen med dagplejemødrene.

I dagplejen blev det nu helt naturligt at lytte ind til og fokusere på "hvad er det barnet fortæller mig" og betydningen af ord på følelser, samt det at være tydelig og fortælle barnet, hvad der skal ske.

Det er, som om børnene og deres behov er blevet meget mere synlige.

Dagplejerne har et meget vigtigt arbejde. For børnene er de den voksne, de skal knytte sig til, når mor og far er væk – og ofte i mange af barnets vågne timer. Der til kommer, at barnet ofte er i dagpleje, medens de er helt små og dermed i den periode, hvor barnets udvikling af personligheden dannes og er mest sårbar.

Det er af stor vigtighed, at dagplejeren ser barnet som den lille person, det er, lytter ind til, hvad det er, barnet med sin måde at være i verden på, fortæller- at der er opmærksomhed på at sætte ord på følelser og derved styrke barnets emotionelle kommunikation. Betydningen af at forberede barnet på dét, der skal ske, og at man kan kommunikere med selv helt små børn. Endvidere, at de som dagplejere har et stort ansvar for, at det enkelte barn føler sig set, hørt og mødt, så barnet kan udvikle en stærk og sund indre kerne med troen på eget værd.

I Familiehuset har vi gennem en årrække haft besøg af de dagplejere, der var på efteruddannelse.

De har været meget optaget af, hvordan man i praksis kan styrke børnene. For mange har det været ligetil at lade sig inspirere af de ideologier, der ligger bag Doltos arbejde. Sætninger som "lad aldrig barnets smerte blive glemt" og "alt usagt binder energi" huskes.

En dagplejemor fortalte om et barn, der ikke ville spise og om, hvordan det i hjemmet var en kamp for forældrene – en kamp, der var kommet til at fylde alt for meget.

Dagplejeren følte, at kampen var fulgt med ind i dagplejen og ville gerne have hjælp til at se, hvad hun kunne gøre for at undgå det.

Vi satte os sammen og tænkte os ind i, hvad det var, barnet fortalte med sin måde at være i verden på, og hvad var det, hun gav udtryk for med sine protester.

Næste dag, barnet kom i dagplejen, opstod problemerne ved måltiderne, som de plejede. Barnet kastede sig rundt i højstolen. Det samme skete, hvis barnet sad hos dagplejeren, medens hun spiste.

Det var, som om det var blevet et ritual.

Næste dag satte dagplejeren sig - før måltidet overhovedet kom ind på bordet - over for barnet og sagde: "Karin, jeg kan se, du bliver meget ked af det, når du skal spise". Karin så længe på dagplejeren. "Du skal jo have mad, jeg vil hjælpe dig så godt jeg kan". Karin ser på dagplejeren, og dagplejeren viger ikke i blikket, men venter, til Karin er færdig med kontakten. Derefter henter hun maden og deler rundt til de andre børn, Karin sidder stille og ser på hende. Dagplejeren sætter sig uden at stille maden foran Karin og gentager: "Jeg hjælper dig". Karin sidder stille lidt, så rækker hun ud efter rugbrødsstykkerne og begynder at spise.

Glad og forundret ringer dagplejeren og fortæller, at der ikke har været problemer med at spise siden. Forældrene blev informeret, og det lykkedes også dem at komme ud af rutinen med spisevægring.

Vi ser her, at Karin er fastlåst i en vane. Ved at iagttage Karin og sætte ord på - samtidig med at Karin hører, at dagplejeren vil hjælpe hende, og hun mærker, at dagplejeren mener det, og at hun bliver der i kontakten, så blev Karin i stand til at klare det, som var rigtig svært for hende.

Forberedelsens kunst i vuggestuen

Når vi holder temadage om spædbarnsterapi, sidder børnefagligt personale og tænker på de børn, som de er i kontakt med i deres hverdag med de udfordringer, der trænger sig på.

En pædagog fortæller om en pige, Sofie på 2 år, der altid blev ked af det, når hun skulle sove til middag,

Hun var bange for høje lyde og utryk.

Pædagogerne talte om det og besluttede, at primærpædagogen næste dag skulle sætte sig i øjenhøjde med Sofie og fortælle hende, at hun gerne ville tale med hende.

Pædagogen tog 2 stole og satte dem overfor hinanden ved et lille bord i et roligt rum.

Sofie fik anvist den ene stol, pædagogen tog den anden og sagde: "Sofie! Jeg tænker, du er træt, du har leget ude i formiddag med barnevognen. Jeg har besluttet, at du skal ud og sove i din barnevogn under træet. Du kan ligge lige så stille og høre fuglene synge. Lene og Karin og jeg er her, medens du sover, og vi passer på dig. Når du har sovet skal du op og have frugt. Du skal også nå at lege lidt, inden din mor kommer og henter dig hjem".

Sofie sov uden problemer.

Hver dag sker nu det samme. Pædagogen siger: "Nå Sofie, nu skal vi to have en snak", og Sofie henter nu selv sin stol og stiller ind til samtalen, som hver dag foregår samme sted.

Her sker der det, at en voksen tager lederskab og tager direkte kontakt til Sofie, som får fortalt, hvad der er sket, og hvad der skal ske.

Ritualet med stolene overfor hinanden og den lille gentagelse af, hvad der er sket, og hvad der skal ske,

bliver en støtte for Sofie til at komme over den angst, der for hende er blevet en fast rutine. Herved opbygges nye rutiner med pædagogen som overgangsobjekt.

Et fællesfagligt løft

En Institutionsleder havde arrangeret temadage for vuggestue- og børnehavepersonalet omkring Doltos ideologier og spædbarnsterapiens metode.

Senere fortalte han, at han var forundret over, at foredragene havde medvirket til at højne forståelsen for de subtile kræfter, der rør sig i de første år af barnets liv. Han kunne mærke på personalet, at det har givet dem en helt anden indgang til forståelsen af deres arbejde.

Børnepsykiatrien.

Inden for børnepsykiatrien har der været interesse for at lære spædbarnsterapiens metode.

Her har der været interesse for at tilegne sig og praktisere spædbarnsterapien, som den er udviklet i sin helhed.

Er man psykolog eller psykoterapeut, kan man gå tilbage til før fødslen og arbejde med traumet, fra før traumet opstod, forstået på den måde, at man går tilbage til et fredeligt tidspunkt i barnets liv, hvor fra man arbejder sig igennem traumet. Dette kræver et gennemgående samarbejde med forældrene, eller hvis dette ikke er muligt. Så sammen med plejeforældrene.

Har man en anden børnefaglig grunduddannelse, kan man lade sig inspirere af spædbarnsterapiens metode og arbejde ud fra Doltos ideologier i her og nu situationer.

Det er meget inspirerende at høre så mange forskellige fagområder, der er inspireret af Dolto.

Det gælder:

Læreren, der bruger det i her og nu situationer på klassen.

Voksenpsykiateren, der anvender metoden i forhold til bearbejdelse af tidlige traumer.

Pædagoger og psykologer, der anvender spædbarnsterapien i forhold til psykisk udviklingshæmmede.

Parterapeuter har anvendt tidlig traumeterapi i forhold til terapi med par, hvor den ene har svært ved at være i et parforhold pga. tidlige traumer, der bliver ved med at forstyrre. Erfaringen er, at disse kan bearbejdes, så parforholdet får andre vilkår.

Det er Børn- og ungeforvaltninger, når de står i den svære situation at skulle anbringe et barn.

Det er forældre, der søger støtte til at kunne fortælle barnet om svære ændringer i dets liv.

Det har været personalet fra hospices, der har søgt støtte til den svære samtale ved livet afslutning samt ved familiesamtaler, hvor det er så svært at få det sagt, som man næsten ikke tør tænke.